

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
VIỆN KHOA HỌC GIÁO DỤC VIỆT NAM

NGUYỄN HỒNG TÂY

**QUẢN LÝ PHÁT TRIỂN CÁC TRƯỜNG
CAO ĐẲNG NGHỀ NHẪM ĐÁP ỨNG NHU CẦU
NHÂN LỰC VÙNG KINH TẾ TRỌNG ĐIỂM MIỀN TRUNG**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Hà Nội – 2014

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
VIỆN KHOA HỌC GIÁO DỤC VIỆT NAM**

NGUYỄN HỒNG TÂY

**QUẢN LÝ PHÁT TRIỂN CÁC TRƯỜNG
CAO ĐẲNG NGHỀ NHẪM ĐÁP ỨNG NHU CẦU
NHÂN LỰC VÙNG KINH TẾ TRỌNG ĐIỂM MIỀN TRUNG**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC
Chuyên ngành: **QUẢN LÝ GIÁO DỤC**
Mã số: 62.14.01.14

Người hướng dẫn khoa học:

- 1. PGS.TS TRẦN KHÁNH ĐỨC**
- 2. TS. TRẦN VĂN HÙNG**

Hà Nội – 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các kết quả nghiên cứu trong luận án là trung thực, chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào của các tác giả khác.

Tác giả luận án

Nguyễn Hồng Tây

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin trân trọng cảm ơn Lãnh đạo Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam, Trung tâm Đào tạo và Bồi dưỡng và các Quý thầy cô giáo của Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam đã hướng dẫn, giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong suốt thời gian học tập, nghiên cứu và thực hiện luận án.

Tôi xin trân trọng biết ơn PGS.TS. Trần Khánh Đức, TS. Trần Văn Hùng đã tận tình giúp đỡ tôi trong suốt thời gian nghiên cứu và thực hiện luận án.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các nhà khoa học trong các Hội đồng thi các chuyên đề tiến sĩ, Hội đồng Seminar luận án tiến sĩ, Hội đồng đánh giá luận án tiến sĩ cấp Bộ môn và Phản biện độc lập đã có nhiều góp ý quan trọng để tôi kịp thời nghiên cứu bổ sung và hoàn thiện luận án.

Tôi xin chân thành cảm ơn Hiệu trưởng, thầy cô giáo và học sinh sinh viên của 12 Trường cao đẳng nghề, Lãnh đạo Sở và Phòng Dạy nghề thuộc Sở Lao động TB&XH, Lãnh đạo các Ban quản lý KKT/KCN và các doanh nghiệp lớn trong các KKT/KCN ở 05 tỉnh/thành phố nằm trong Vùng Kinh tế trọng điểm miền Trung đã giúp đỡ tôi rất nhiều trong điều tra, khảo sát và thực hiện luận án.

Tác giả luận án

Nguyễn Hồng Tây

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Lý do lựa chọn đề tài.....	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	3
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	3
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
6. Phương pháp luận nghiên cứu.....	4
<i>6.1. Phương pháp tiếp cận</i>	4
<i>6.2. Các phương pháp nghiên cứu</i>	4
7. Giới hạn của đề tài	5
8. Luận điểm bảo vệ	6
9. Đóng góp mới của luận án	7
10. Cấu trúc luận án	8
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN QUẢN LÝ PHÁT TRIỂN CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ NHẪM ĐÁP ỨNG NHU CẦU NHÂN LỰC VÙNG KINH TẾ TRỌNG ĐIỂM	9
1.1. Tổng quan vấn đề nghiên cứu	9
<i>1.1.1. Những nghiên cứu trong nước</i>	9
<i>1.1.2. Những nghiên cứu ở ngoài nước</i>	13
<i>1.2.3. Nhận xét chung</i>	15
1.2. Cơ sở lý luận về quản lý và quản lý phát triển nhà trường	16
1.2.1. Quản lý và các chức năng cơ bản trong quản lý	16
1.2.1. 1. <i>Quản lý</i>	16
1.2.1. 2. <i>Các chức năng cơ bản của quản lý</i>	18
1.2.2. Phát triển và quản lý phát triển	19
1.2.2.1. <i>Phát triển</i>	19
1.2.2.2. <i>Quản lý phát triển nhà trường</i>	20
1.2.2.3. <i>Tiếp cận quản lý theo mục tiêu (MBO) trong quản lý phát triển nhà trường</i>	24

1.2.2.4. <i>Tiếp cận quản lý dựa trên nhà trường (SBM) trong quản lý phát triển</i>	28
1.2.2.5. <i>Phân cấp quản lý trong quản lý phát triển nhà trường</i>	32
1.3. Nhân lực, tiếp cận cung-cầu nhân lực trong quản lý phát triển nhà trường	33
1.3.1. <i>Nhân lực và đào tạo đáp ứng nhu cầu nhân lực</i>	33
1.3.2. <i>Tiếp cận cung-cầu nhân lực trong quản lý phát triển nhà trường</i>	35
1.3.2.1. <i>“Cầu” nhân lực hay nhu cầu nhân lực</i>	35
1.3.2.2. <i>“Cung” nhân lực</i>	36
1.3.2.3. <i>Một số nội dung bảo đảm cung - cầu nhân lực</i>	36
1.4. Vùng kinh tế trọng điểm, Trường cao đẳng nghề và sứ mệnh đáp ứng nhu cầu nhân lực cho Vùng kinh tế trọng điểm	37
1.4.1. <i>Vùng kinh tế trọng điểm</i>	37
1.4.2. <i>Trường CDN và sứ mệnh đáp ứng nhu cầu nhân lực của VKTTĐ</i>	38
1.5. Nội dung quản lý phát triển các Trường cao đẳng nghề nhằm đáp ứng nhu cầu nhân lực Vùng kinh tế trọng điểm	40
1.5.1. <i>Chính sách và cơ chế quản lý phát triển các Trường cao đẳng nghề</i>	40
1.5.2. <i>Quy hoạch mạng lưới các Trường cao đẳng nghề</i>	43
1.5.3. <i>Hệ thống thông tin nhu cầu nhân lực và thị trường lao động</i>	44
1.5.4. <i>Xây dựng và triển kế hoạch chiến lược phát triển nhà trường</i>	44
1.5.5. <i>Gắn kết giữa nhà trường với doanh nghiệp và thị trường lao động</i>	46
1.5.6. <i>Quản lý phát triển đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý</i>	47
1.5.7. <i>Quản lý phát triển cơ sở vật chất và thiết bị dạy nghề</i>	48
1.5.8. <i>Quản lý phát triển chương trình, giáo trình dạy nghề</i>	48
1.5.9. <i>Quản lý hoạt động dạy và học</i>	49
1.5.10. <i>Quản lý phát triển các hoạt động dịch vụ phúc lợi cho HSSV</i>	50
1.5.11. <i>Kiểm định chất lượng dạy nghề</i>	51
1.5.12. <i>Xây dựng văn hóa nhà trường</i>	52
1.6. Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý phát triển các Trường cao đẳng nghề ..	53
1.6.1. <i>Các yếu tố ảnh hưởng vĩ mô (yếu tố bên ngoài-ảnh hưởng gián tiếp)</i>	53
1.6.2. <i>Các yếu tố ảnh hưởng vi mô (yếu tố bên trong-ảnh hưởng trực tiếp)</i>	53

1.7. Kinh nghiệm quốc tế về quản lý phát triển dạy nghề nhằm đáp ứng nhu cầu nhân lực phát triển kinh tế - xã hội	54
1.7.1. Kinh nghiệm của Trung Quốc.....	54
1.7.2. Kinh nghiệm của Nhật Bản	55
1.7.3. Kinh nghiệm của Hàn Quốc.....	56
1.7.4. Kinh nghiệm của Thái Lan	56
1.7.5. Kinh nghiệm của Singapore	58
1.7.6. Phân tích những bài học kinh nghiệm đối với Việt Nam	58
Tiểu kết chương 1	60
Chương 2: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ PHÁT TRIỂN CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ NHẢM ĐÁP ỨNG NHU CẦU NHÂN LỰC CỦA VÙNG KINH TẾ TRỌNG ĐIỂM MIỀN TRUNG	62
2.1. Mô tả quá trình và phương pháp khảo sát	62
2.2. Khái quát Vùng kinh tế trọng điểm miền Trung và mạng lưới dạy nghề ..	63
2.2.1. Giới thiệu Vùng kinh tế trọng điểm miền Trung.....	63
2.2.2. Mạng lưới dạy nghề và các Trường cao đẳng nghề.....	65
2.2.2.1. Mạng lưới dạy nghề	65
2.2.2.2. Mạng lưới các Trường cao đẳng nghề	66
2.2.2.3. Một số nhận xét.....	70
2.3.2. Sự phát triển công nghiệp, dịch vụ và cung-cầu nhân lực	71
2.3.2.1. Sự phát triển công nghiệp, dịch vụ và nhu cầu nhân lực	71
2.3.2.2. Khả năng đáp ứng nhu cầu nhân lực có trình độ cao đẳng nghề	73
2.3.2.3. Nhận xét về tương quan cung - cầu nhân lực có trình độ CĐN	76
2.4. Thực trạng quản lý phát triển các Trường CĐN ở VKTTĐMT	76
2.4.1. Chính sách và cơ chế quản lý phát triển các Trường cao đẳng nghề.....	76
2.4.2. Phát triển mạng lưới các Trường cao đẳng nghề	80
2.4.3. Hệ thống thông tin nhu cầu nhân lực và thị trường lao động	81
2.4.4. Xây dựng và triển khai kế hoạch chiến lược phát triển nhà trường	84
2.4.5. Gắn kết giữa nhà trường với doanh nghiệp và thị trường lao động	86

2.4.6. <i>Quản lý phát triển đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý</i>	88
2.4.6.1. <i>Về đội ngũ giáo viên dạy hệ cao đẳng nghề</i>	88
2.4.6.2. <i>Về đội ngũ cán bộ quản lý các Trường cao đẳng nghề</i>	92
2.4.6.3. <i>Về đội ngũ nhân viên phục vụ</i>	93
2.4.7. <i>Quản lý phát triển cơ sở vật chất và thiết bị đào tạo</i>	95
2.4.8. <i>Quản lý phát triển chương trình, giáo trình dạy nghề</i>	97
2.4.9. <i>Quản lý hoạt động dạy và học</i>	99
2.4.10. <i>Quản lý phát triển các dịch vụ phúc lợi cho HSSV</i>	102
2.4.11. <i>Quản lý hoạt động kiểm định chất lượng</i>	104
2.4.12. <i>Xây dựng văn hóa nhà trường</i>	106
2.5. <i>Đánh giá chung về thực trạng</i>	108
2.5.1. <i>Những điểm mạnh</i>	108
2.5.2. <i>Những điểm yếu</i>	108
2.5.3. <i>Những cơ hội</i>	110
2.5.4. <i>Những thách thức và nguy cơ</i>	111
Tiểu kết chương 2	113
Chương 3: CÁC GIẢI PHÁP QUẢN LÝ PHÁT TRIỂN CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ NHẪM ĐÁP ỨNG NHU CẦU NHÂN LỰC VÙNG KINH TẾ TRỌNG ĐIỂM MIỀN TRUNG	115
3.1. <i>Định hướng và các nguyên tắc xây dựng giải pháp</i>	115
3.1.1. <i>Định hướng phát triển KT-XH của VKTTĐMT đến năm 2020</i>	115
3.1.2. <i>Dự báo nhu cầu nhân lực trình độ CĐN của thị trường lao động</i>	116
3.1.3. <i>Định hướng phát triển các Trường cao đẳng nghề</i>	118
3.1.4. <i>Các nguyên tắc xây dựng giải pháp</i>	119
3.2. <i>Các giải pháp quản lý phát triển các Trường cao đẳng nghề nhằm đáp ứng nhu cầu nhân lực Vùng kinh tế trọng điểm miền Trung</i>	120
3.2.1. <i>Phát triển hệ thống thông tin nhu cầu nhân lực và TTLĐ</i>	130
3.2.2. <i>Hoàn thiện chính sách và cơ chế phát triển các Trường CĐN</i>	120
3.2.3. <i>Quy hoạch phát triển mạng lưới các Trường cao đẳng nghề</i>	126

3.2.4. <i>Xây dựng và triển khai kế hoạch chiến lược phát triển nhà trường</i>	130
3.2.5. <i>Phát triển đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý của nhà trường</i>	145
3.2.6. <i>Phát triển chương trình, giáo trình dạy nghề định hướng TTLĐ</i>	157
3.2.7. <i>Tăng cường công tác tự kiểm định chất lượng dạy nghề</i>	159
3.2.8. <i>Xây dựng văn hóa nhà trường</i>	165
3.3. Mối quan hệ giữa các giải pháp	169
3.4. Thăm dò và thử nghiệm	170
3.4.1. <i>Khảo nghiệm tính cấp thiết và khả thi của các giải pháp đã đề xuất</i>	170
3.4.2. <i>Thử nghiệm tác động kiểm chứng một số giải pháp đã đề xuất</i>	173
Tiểu kết chương 3	179
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	181
KẾT LUẬN	181
KIẾN NGHỊ	185
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ	188
TÀI LIỆU THAM KHẢO	189
PHỤ LỤC	197

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. So sánh về phương pháp quản lý theo thời gian và theo mục tiêu	25
Bảng 1.2. Trình tự tiến hành Quản lý theo mục tiêu.....	26
Bảng 2.1. Quy mô về hệ dạy nghề dài hạn của 05 tỉnh/Tp	66
Bảng 2.2. Các Trường cao đẳng nghề ở VKTTĐMT, năm 2012	68
Bảng 2.3. Quy mô về hệ cao đẳng nghề của 05 tỉnh/Tp	69
Bảng 2.4: Nhu cầu nhân lực theo ngành nghề năm 2012	72
Bảng 2.5: Số lượng sinh viên dự kiến tốt nghiệp năm 2012 theo ngành nghề	73
Bảng 2.6. Tổng hợp ý kiến đánh giá về quản lý các Trường CĐN cấp Vùng	78
Bảng 2.7. Cơ cấu đội ngũ giáo viên chia theo trình độ đào tạo	88
Bảng 3.1. Dự báo nhu cầu nhân lực CĐN ở các KKT/KCN trong VKTTĐMT	117
Bảng 3.2. Kết quả khảo nghiệm tính cần thiết và khả thi của các giải pháp	171
Bảng 3.3. Kết quả giảng dạy của giáo viên trước khi thử nghiệm.....	175
Bảng 3.4. Kết quả giảng dạy của giáo viên sau khi thử nghiệm.....	176
Bảng 3.5 Thống kê sinh viên tốt nghiệp và có việc làm sau tốt nghiệp.....	177